

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. II. De Angelica Salutatione. Ejus dignitas, & excellentia demonstratur.
Quando, & à quibus fuerit instituta. Cur in divinis officiis recitetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

sed formam orandi à Christo Domino propositam cæteris omnibus præferendam ostendit, quod nullus rectæ fidei inficiatur. Hoc sensu R. Moyses & Ægyptius vir doctus valdè inter suos in libro, quem directorem dubitantium, seu perplexorum inscripsit, stultos eos vocat, qui multiplicat, & prolongant Orationes, quas ipsi composuerunt, ut per eas appropinquent Creatori secundum suam æstimationem, & conculcant, inquit, Creatorem in linguis suis, quia nimirum inconvenientem orandi formulas componunt. Omnes autem Orationes præter Dominicam vaniloquium esse hæresis fuit cujusdam Basilii, quem Alexius Commenus orthodoxus Imperator ignibus damnavit, ut testatur Euthymius d. Sunt & Hæretici Masaliani, sive Bogomili, qui cæteras Orationes rejiciunt, & batologiam vocant, ut Constantinus Harmenopolus e scribit. Et quidem quoad sensum nihil aliud peti potest, quàm quod in Oratione Dominica continetur, quod autem pertinet ad formam verborum, multæ aliæ sunt Orationes utiles, & efficaces, quas sancti & orthodoxi viri composuerunt.

c R. Moyses lib. 1. cap. 58. d Euthymius in Panoplia.
e Harmen. de sectis num. 10.

§ II.

De Angelica Salutatione.

Ejus dignitas, & excellentia demonstratur.
Quando & à quibus fuerit instituta. Cur
in Divinis officiis recitetur.

1. **Q**uoties sese offert occasio de laudibus in-temeratae Virginis Deiparæ disserendi, vellem profectò, ut melle purior meus disfluere sermo, cunctaque corporis mei membra vertentur in linguas, quibus si non pro meritis ipsius (quis enim hoc possit illo excepto, cujus potestas non habet finem!) at saltem pro meo affectu clementissimæ Reginae prærogativas æternum duraturis præconiis celebrare. Sed quoniam peccatorum pondere pressus, rerumque labentiam amore coinquinatus sublimioris sapientiæ illapsu indignissimus sum, jure cogor præfari veniam, & linguam fari gestientem justii silentii repagulis cohibere. Dicent alii quibus ferentior illuxit cælestis gratiæ radius, dicent uberius illibatæ Virginis encomia, & Angelicæ

salutationis excellentiam copiosius explicabunt. Ego autem tenuitatis meæ conscius quæ ad meum faciunt institutum paucis expediam. Constat hæc saluatio duabus partibus, laude, & petitione. Prima pars ex Scriptura sumpta est, duosque habet auctores Angelum, & Elizabeth. Ab Angelo tanquam à primario auctore Angelicam nomenclaturam sortita est. Verba ejus hæc sunt: *f Ave gratia plena, Dominus tecum, Benedicta tu in mulieribus.* Ad hanc salutationem conceptissimis verbis componendam totius Trinitatis dignatio intervenit. Patris nimirum mittentis auctoritas, divini Verbi carnem humanam suscepturi sapientia, & sancti Spiritus Virginem obumbrantis operatio. Decuit sanè novam gratiam novi partus novâ salutatione annuntiarî: nullam quippe similem in toto veteri instrumento reperies. Decuit novæ gratiæ inchoationem novis præconiis Evangelizari. In virginem adhuc Evam, inquit Septimius Tertullianus g, irreperat verbum ædificatorium mortis: in virginem æquè introducendum erat Dei verbum exstructorium vitæ, ut, quod per hujusmodi sexum abierat in perditionem, per eundem sexum redigeretur in salutem. Crediderat Eva serpenti, credidit Maria Gabrieli, quod illa credendo deliquit, hæc credendo delevit. Similis est Irenæi sententia, quam refert Augustinus h; Quemadmodum astrictum est morti genus humanum per virginem, solvatur per virginem æquâ lance dispositâ virginali inobedientiâ per virginalem obedientiam. Hæc autem verba: *Benedicta tu in mulieribus*, & ab Angelo, & ab Elizabeth dicta fuerunt, ut idem verborum consensus spiritum veritatis eorum auctorem indicaret. Addidit Elizabeth sola; *Et benedictus fructus ventris tui*: Nam ab arbore benedicta non nisi fructus benedictus procedere potuit. Imò, ut Bernardus ait i, non quia tu benedicta, idè benedictus fructus ventris tui; Sed quia ille te prævenit in benedictionibus dulcedinis, idè tu benedicta. Verè etenim benedictus fructus ventris tui, in quo benedictæ sunt omnes gentes: de cujus plenitudine tu quoque accepisti cum cæteris, etsi differentius à cæteris. Ac propterea quidem benedicta tu, sed in mulieribus: ille verò benedictus non in hominibus, non inter Angelos, sed qui est, ut ait Apostolus k, *super omnia benedictus Deus*.

K k k k k 3
f Luc. 1. g Tertull. de carne Christiæ. 17. h August. l. 1. contra Jul. Pelag. i Bern. Hom. 3. sup. Missus est. k Rom. 9: 5.

Deus in secula. Hinc primæ parti duo verba addita sunt ab Ecclesia, pretiosissima scilicet nomina *JESU & MARIE*. Angelus enim cum Mariæ præsentem loqueretur, nomen ejus tacuit, quamvis postea trepidantem, & dubiam confirmaturus familiariter compellârit ex nomine dicens; Ne timeas Maria. Elizabeth etiam nomen *JESUS* proferre non potuit, quod licet ab Angelo pronuntiatum, nondum tamen impositum erat. At Ecclesia utrumque nomen & Matris, & Filii merito expressit, ut dulcissimo matris nomine prolato ad reverentiam, & devotionem excitetur, nomine verò Filii ejusdem matris erga nos benevolentiam conciliemus.

2. Posterior pars his verbis exprimitur: *Sancta Maria Mater Dei ora pro nobis peccatoribus, nunc & in hora mortis nostræ.* Hoc additamentum accepisse creditur magno totius Ecclesiæ gaudio Angelica saluatio in magno Synodo Ephesina, quando beatissima Virgo verè Mater Dei, verè *otri* summo Patrum consensu proclamata, & Nestorius portentosa blasphemiam auctor exautoratus, & damnatus fuit. Hanc salutationem à delirantium Novatorum calumniis vindicant multiplicis doctrinæ vir, & exquisitissimus Doctor Petrus Canisius *l.* Eandem ad Horas Canonicas simul cum oratione Dominica in principio adhiberi usus est non admodum antiquus. Jure communi nunquam statutum fuisse eam dici Martinus Navarrus *m* diligentissimus Canonum indagator affirmat. Ante Breviarium jussu Pii V. Pontificis Optimi Maximi reformatum in solo Breviario Cardinalis S. Crucis legebatur. An quia olim dicebantur horæ Canonice de B. Virgine, quæ, cum hodie, saltem extra chorum, omittantur, statutum fuit, ut hac brevi oratione Virginis auxilium singulis horis imploremus. In hac enim labentis sæculi discriminosa peregrinatione continuâ Deiparæ protectione indigemus. Quid autem gratius offerre ei possumus hæc salutatione, à qua præcella ejus dignitas initium duxit: quæ & salutis nostræ, & totius Evangelii auspiciatissimum principium fuit? Nam tunc descendit pluvia in vellus, tunc rorârunt cœli desuper, & montes stillârunt dulcedinem, tunc aperta est terra, ut germinaret Salvatorem.

l. Canis. l. 3. c. 5. de Virg. Deip. m Navar. de orat. cap. 10. n. 62.

s. III.

De Symbolo Apostolorum.

Quando, & à quibus fuerit institutum. Quædam de symboli nomine. Laudes symboli ex Patribus. Quoties, & quo ritu dicatur. Cur hoc symbolum Romanum nuncupetur.

1. **P**ost gloriosam Christi Ascensionem, cum sacer dierum numerus compleretur, Spiritus sanctus largiori munere in Apostolos supervenit, eorumque corda tanto replevit incendio, ut statim per vicos, & plateas Christi gloriam, & divinitatem prædicantes crediti sint ab insana plebe vini fervore æstuarè. Et reverà ebrii erant, non vino, quod apostatata facit sapientes; sed eo quod germinat virgines: eo vino quod lætificat cor, non statum mentis evertit: vino inquam novo, quod vitis mystica fuderat de excelso: vino novo quod utres veteres nec mererentur accipere, nec continere valent. Tunc cœli distillaverunt à facie Dei Sinai, à facie Dei Israel, & pluvia voluntaria segregata est hæreditati Christi. Tunc varæ linguæ ab uno ore ingenti prodigio auditæ sunt, nam ut canit Rusticus Hælpidius: *n*

*Consona diversas fundit narratio linguas,
Barbara quæque suam cognoscit nativocem,
Quam sacer humano profatur spiritus ore.*

Apostoli autem repleti Spiritu sancto Evangelii gratiam in omnem terram diffundere constituerunt, ut omnes gentes, quæ sub cœlo sunt, à via perditionis in semitam æternæ vitæ revocarentur. Ipso itaque omnium artifice agente spiritu, qui omnem habet virtutem, omnia prospicit, priusquam ab invicem in varias orbis partes separarentur, communem quandam, & uniformem fidei regulam stabilire curârunt: quæ tanquam tessera falsi Christi discipuli à veris discernerentur. In unum igitur conferentes, quod quisque dictante Deo sentiebat, symbolum composuerunt, quod ab auctoribus vocamus Apostolorum. Sancti enim Apostoli, ait Clemens Romanus *o*, inter se symbolum fidei condide-

n Hælpid. in hist. vet. & novi Testamenti. o Clem. Epist. 1. ad S. Jacob.